

RT

csapatok nyel

A Ferencváros válogatott ellen Mannheimban a 2 (2:1) arányú győzelem...

A második Meződorfi ájás

A Rapid hűtelt Rapid nyert a második helyen...

győzelme. Lovag FC magyar csapat ellen 3:1

elvezti világból jelentik: Joe...

erlinből jelentik: óriás az ünne...

szavári Román i Román Ope...

Taxa postala platite in avans No. 224.716-929.

Szerkesztőség Rámásetter Robert Disztár 2 I e 8 Bud

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentes leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzésére és visszaküldésre nem vállalkozunk.

Ára 5 lel

Szerda, 1931 dec. 30. 5692. EV XIV. EVF. TEBETH 20. 290. SZÁM

Hétmilliárd

Ennyit fog fizetni Románia 1932-ben külföldi tartozásainak törlesztésére. Hét milliárd. Közel egyharmada az állam egész költségvetésének.

Ha ebben a szörnyű nyomorúságban lesz honnan kiperéslni az előirányzott hétmilliárdot, akkor az egyenesadó fedezni fogja a külföldi tartozást. Ha nem, úgy hozzá kell nyulni a vámjövendelmekhez, a forgalmi adóhoz is.

Románia aligha fogja fedezhetni a hétmilliárdot. Igaza van Argetoianunak. Sokkal őszintébb és sokkal becsületesebb bevallani, hogy nem tudunk fizetni.

A látszatadó

Azt mondják, hogy a pénzügyminiszter szenilás ember — mi a csodának kereskedik akkor uraságtól levett ötletekkel? Hiszen a látszatadót már minden európai országban lomtárba dobták, éppen Romániában volna az jó, ami az egész világon fordítva sült el?

Pedig ez a látszat egész komoly gazdasági tényezője volt a lerongyolódott országoknak. Megélt belőle a kereskedők és iparosok egész raja. Most azután ennek is vége. Azért igazán nem érdemes butort csináltatni, hogy legyen mit elérveznii látszatadóra.

Szinieladás a Sing-Sing fegyházban

Valóban gyönyörű lehetett az a karácsonyi szinieladás, melyet a Sing-Sing fegyház nagylelkű igazgatója a fegyencekkel — fegyencek számára rendeztetett. Nem ismerjük a szindarab tartalmát, de valószínűleg valami jó amerikai izü historia lehetett, amelynek végén az Erény — valószínűleg amolyan amerikai erénydiadalt arat az eredendő Gonosz-ságon.

Szép lehetett ez az előadás, gyönyörű lehetett. Egy csomó mulató rab áldhatta ezt a páratlan humanizmust, melynek meg volt az a kellemes oldala is, hogy előkelő külvilági közönség is végignézhette — nyilván inkább a fegyenceket, mint az előadászt.

Az ember szívesen elérzékenyülne ennyi haladottság, emelkedettség hallatán és látván. A baj csak az, hogy Amerika csak részben a Sing-Sing fegyház; az igazi Amerika és még igazibb „humanizmusa” — tul a rácsokon érvényesül.

Oroszország elismeri Románia jogát Beszarábiára

Ghica külügyminiszter január 5-ikén utazik Varsóba, hogy az orosz delegációval találkozzék

Bucuresti-Bukarest, december 29. A bukaresti sajtó behatáon foglalkozik Ghica külügyminiszter varsói utjával és ezel kapcsolatban az Oroszországgal folyó francia és lengyel tárgyalásokkal. A külügyminiszter varsói utja fogja eldönteni, hogy Románia közvetlenül fog-e tárgyalni a szovjettal, vagy pedig Lengyelország közvetítésével. Bukarestben kedden délelőtt az a hír terjedt el, hogy a román delegáció már el is utazott volna Rigába, hogy ott a szovjet delegációval találkozzék. Illetékes helyen ezt a hírt tulkorainak jelentették ki. Ghica külügyminiszter is csak január 5-én indul el Varsóba, ahonnan Prágába megy, majd Genf-be, a leszerelési konferenciára. Távol-

létében a külügyminisztérium vezetését Jorga látja el. A Curentul ugy értesül, hogy a lengyel-orosz szerződés megkötésére folyó tárgyalások a legjobb uton haladnak előre. A lap szerint a román-orosz esetleges létrejövő szerződés nem fogja jelenteni a diplomáciai érintkezés felvételét és az államok abban csak az egymás meg nem támadására fogják magukat kötelezni. A Cuvantul megállapítja, hogy a szovjet felhagyott eddigi álláspontjával, amely szerint területi kérdésekről nem tárgyal és így közelebből minden valószínűség szerint el fogja fogadni a Beszarábiára vonatkozó londoni egyezményt.

Már is megcáfolják a koncentrációs kormány híreit

Argetoianunak külföldi utja során számolnia kell azzal az áramlattal, amely az aranyvalutáról való letérés szükségességét hirdeti

Bucuresti-Bukarest, december 29. A Curentul Argetoianu külföldi utjáról írva azt fejtegeti, hogy a pénzügyminiszternek számolnia kell azzal a világ gazdasági áramlattal, amely az arany fedezeti alapról való letérés szükségességét és helyességét hirdeti. Az aranyfedezethez ma már csak az Egyesült Államok és Franciaország ragaszkodnak. Anglia és Japán már letértek az arany alapról és nem lehetetlen, hogy közelebbről az Egyesült Államok is követni fogják őket, ugyhogy Franciaország izoláltan marad az aranyfedezethez való ragaszkodásában. Az áru és az arany értéke közti arány nemcsak más államokban, hanem nálunk Romániában is lényegesen megváltozott és e fölött nem lehet átsiklani.

Illetékes helyen a lapokban egy koncentrációs kormányra vonatkozólag megjelent híreket szenzációhajhásznak és alaptalannak nyilvánítják. Argetoianu találkozni fog ugyan külföldön Titulescuval, ami természetes is, hiszen a pénzügyminiszternek érintkezésbe kell lépnie külföldi tárgyalásai előtt Romániának azzal a diplomáciájával, aki a küszöbön álló nagy nemzetközi konferenciákon, — ahol tulajdonképpen gazdasági és pénzügyi problémákat fognak tárgyalni — képvisel-

ni fogja az országot. A találkozáshoz fűzött egyéb jóslások és kevésközvetések azonban fantasztikusak. A kormánytagjai között teljes az összhang és ezt semmiféle intrika nem bonthatja meg. A Neamul Románesc, a kormány főhivatalosa a pártok belső életének nehézségeivel foglalkozik. A liberális párt és a nemzeti parasztpárt elnöksége körüli harcokból azt a következtetést vonja le, hogy a pártok élete a belső zűllés jeleit mutatja. A fiatalok és az öregek harca az egyes párt szervezetekben szintén a régi pártkeretek elvnlését és a jelenlegi körülményekhez való alkalmazkodás hiányát bizonyítja.

Földrengés Dél-Szerbiában. Belgrádból jelentik: Dél-Szerbiában a márciusi katasztrófális földrengés területén erős földremlések voltak érezhetők. A lakosság pánikszzerűen menekült a szabadba s még mindig nem mer visszatérni lakásaiba.

Finnország népe ma dönt a prohibíció ügyében. Londonból jelentik: Ma Finnországban az alkoholtilalmi törvény feloldása, illetve érvényben hagyása ügyében népszavazás lesz. Valószínű, hogy a népszavazás eredményét csak a jövő héten fogják közléthetni.

Például Detroitban, ahol a munkanélküliek éhen fordulnak fel az utcákon, mi alatt éltes szenátorok Washingtonban a speciális amerikai szabadság, testvériség és egyenlőség nevében az állami munkanélküli segélyezés ellen menyörögnek. Vagy Csigagóban, ahol a banditizmus hatóságai segédlettel támogatott napigári tevékenység, ahol Al Capone most is szabadlában él, noha elítéltetett és ahol Jack Diamondot a rendőrség szemeláttára lehetett szítává löni. A Sing-Sing fegyházba ezek a jól fizető bandavezérek soha sem kerülnek. Ide csak a kisebb tolvajokat zárják, akiknek nincsenek jó összeköttetések. Itt csak a Saccokat és Van-zettiket végzik ki, akik nem az amerikai

szellem reprezentánsai voltak, tehát megérdemelték sorsukat. Mindezeket leszámítva azonban, gyönyörű lehetett a Sing-Sing fegyház karácsonyi szinieladása. Direkt irigyléreméltó — például a munkanélküliek szemében. Teljes ellátás — szinieladással egybekötve: van-e ma ennél ideálisabb valami? Egy ugynevezett szabad amerikai részére? Aligha. Eppen ezért félt, hogy az a pompás karácsonyi előadás ott az amerikai Sing-Singben, nem annyira a humanizmusnak, mint inkább a fegyháznak csinált propagandát. Ami, ha ugy lenne, nem is volna olyan csodálatos. Hiszen világválság van és a Sing-Sing Amerikában van.

VILÁG TÜKRÉ

A világtörténelem hét legnagyobb baklövése

Alanti cikket Hendrik Villem van Loon, a világhírű amerikai történész tudós írta a The Forum című folyóiratba.

Baklövésnek azt a durva és elkerülhető hibát tartom, amely azok számára, akik elkövették, jövátéhetetlen bajt okozott. Ezeket a baklövéseket nem találmokra rángatom elő a multból, hanem azokra a társadalmi, szellemi és gazdasági organizációkkal összefüggő hibákra mutatok rá, amelyek az elmúlt három évezred folyamán jelentős szerepet játszottak.

1. Az első baklövés az volt, hogy az illetékesek gondtalanok voltak és nem tudták megakadályozni, hogy Abraham Lincolnot meggyilkolják abban a pillanatban, amikor a legnélkülözhetetlenebb volt. Ez volt a legborzalmasabb és legköltségesebb hiba, amelyet Amerika fennállása óta elkövetett. 1865 április 14-én Lincoln elment a washingtoni Fords-színházba, hogy élete és munkássága egyik legválságosabb periódusában néhány órára szórakozást és feledést találjon. A detektívek tudhaták volna, hogy a négyéves polgárháború vad eseményei után a világ tele volt fanatikusokkal, akik ha a harctéren nem is, akkor más uton próbáltak érvényesülni. Még sem tették meg az erre illetékesek a legkisebb óvintézkedéseket sem és ennek a bűnös gondatlanságnak a következtében Lincoln gyilkosság áldozata lett. Haifala következtében legalább egy emberöltővel kitolódott az északi és déli államok békés kapcsolatának a helyreállítása.

2. A második baklövés, a modern világtörténelem legnagyobb baklövése az volt, hogy az antant nem volt hajlandó Németországgal békét kötni, még mielőtt Oroszország a bolsevizmusnak áldozatul esett. 1917 november 7-én a bolsevikiek megdöntötték Kerenszkij kormányát és elfoglalták Pétervárt. Azt még nem sikerült megbizhatóan bebizonyítani, hogy a németek valóban elősegítették-e Lenin viszszerátését Oroszországba. Valószínűleg megtették. Remek alkalmat szalasztottak volna el, ha ezt a kitünő ütőkártyát a kellő időben nem játszották volna ki, de hamarosan felismerték azt a veszélyt is, amelyet számukra az orosz bolsevizmus végleges diadalrajtása jelentett. Ők csak azt akarták, hogy néhány uccai harc és forrongás gyöngítse a cárizmust: de egyáltalában nem volt inyükre egy állandó marxista köztársaság a szomszédos államokban. A német kormány nagyon jól tudta, hogy milyen kockázatos játékot üz. Külharmann akkori német külügyi államtitkár Svájc és Hollandia útján érintkezésbe lépett az antant-hatalmakkal és azt ajánlotta, hogy kössenek józanesszü, okos békét, míg nem késő. A francia nemzet büszkeségnek igen nagy engedményeket akart tenni az elzász-lotharingiai kérdésben és általában igen konciliánsnak mutatkozott minden más vitás kérdésben is. A szövetségesek azonban nem ismerték fel, hogy milyen veszélyt jelent a „világforradalom”. A tárgyalások meghiusultak. Egy évvel később vereséget szenvedett Németország, két évvel később az egész világ.

3. Óriási baklövés volt, hogy Titus Krisztus halála után hetvenben elpusztította Jeruzsálemet, arra kényszerítette a zsidókat, hogy szétszóródjanak a világban és ezzel lehetővé tette a kereszténység elterjedését, amely végül is Róma pusztulására vezetett. A rómaiaknak sok tapasztalatuk volt a zsidókkal, évszázados nexusban álltak velük és csodálatosképpen mégsem ismerték fel, hogy a zsidók rideg nacionalizmusa és szellemi türelmetlensége csak egy módon lett volna leszerelhető: ha békében hagyták volna őket. Ahelyett hogy a kis Palesztinát meghagyták volna a zsidók birtokában és elkülönítették volna a római birodalom többi részétől, körülbelül úgy, mint ahogy Amerikában az indián rezervációk élni hagyták az indiánokat, a rómaiak bele-

A PÉNZ TRAGÉDIÁJA

IRTA: DR. LIGETI SÁNDOR ÉS DR. MARTON ERNŐ (II)

Birodalmakat pusztít el a pénz

avatkoztak ezeknek a konok fanatikusoknak a belső ügyeibe, elpusztították a fővárosukat és arra kényszerítették őket, hogy szétszóródjanak a római birodalom minden részében. Tették ezt akkor, amikor a zsidók már viharosan foglalkoztak egy titokzatos új proféta tanáival. Ezek a zsidók letelepültek a birodalom minden részén és telepeiken kicsírázott a kereszténység, amely az akkori állam szempontjából ép olyan veszedelmes volt, mint Marx és Lenin tanítása a mai kapitalista állam szempontjából. Végül aztán az új eszmék győztek és a római birodalom eltűnt a föld színéről.

4. A következő nagy baklövés a zsidók követtek el, amikor nem voltak hajlandók Mohameddel együtt működni és ezzel eljátszották az utolsó lehetőségüket annak, hogy a zsidó hitet világvallássá tegyék. Mikor Mohamed pályája kezdetén Medinában volt, ebben a virágzó kereskedelmi centrumban tekintélyes zsidó kolónia is élt. A proféta, akinek addigi működésével nem volt túl nagy sikere, szeretett volna valami kész programot átvenni, amellyel nagyobb hatást kélhet. Ezért a medinai zsidóknak azt ajánlotta, hogy átveszi a vallásukat, némi változtatásokkal. A rabbi azonban gyanakodott és a talmudból akarták levezégtatni Mohamedet. Mohamed a tett embere volt, nem sokat értett a talmud raffinált okoskodásaihoz és ezért a rabbi elfordult tőle és csalónak, hazug profétának bélyegezték. Mohamed, aki akkor már Medina ura volt és arra is rájött, hogy a zsidók nagyon győngye katonák voltak, úgy bánt velük, mint minden más ellenségével: megsemmisítette őket. Ha a zsidók elfogadják Mohamed ajánlatát, akkor ma az iszlám helyett a zsidó vallás uralkodnék Ázsia és Észak-Afrika nagy részében.

5. Európa keresztény nemzeti óriási baklövését követtek el, amikor nem törődtek a bizánci állam sorsával és hagyták, hogy a törökök befészkeljék magukat Európába. A XV. század első felében a törökök előnyomulása során vesélyeztettek Konstantinápolyt, a bizánci birodalom segítségét is kért Nyugat-Európától, de a keresztény Európa nem törődött vele és hagyta, hogy II. Mohamed szultán hordái 1453-ban elfoglalják Konstantinápolyt. Európa évszázadokig nyögte ennek a következményeit.

6. A hatodik baklövés a katolikus egyház követte el, amikor nem volt hajlandó Lutherrel kibékülni vagy kompromisszumot kötni. Ennek következtében a reformáció az egyház kettészakadását és egy ellenséges új egyház kialakulását okozta. A római egyház, amely a történelem során olyan sokszor adta tanújelét nagy előrelátásának és bölcsességének, ezen a ponton súlyos baklövés követett el. A Vatikánnak engedékenykedni kellett volna Jánosi és teljesíteni kellett volna Luther követeléseinek nagyrészét.

7. Végül a hetedik nagy baklövés nagyapaink követtek el, akik gyarmataik színes lakosságát megtanították irni-olvasni. Ezzel a benszülőtteket önálló gondolkodásra nevelték, aminek az eredménye az, hogy a benszülőttek előbb-utóbb kiűzik a fehéreket azokról a gyarmatokról, amelyeket eddig kizsákmányoltak. A fehérek elfoglaltak primitív világrészeket, háromszáz évig gyilkoltak és raboltak és sok millió színes embert tettek rabszolgáikká. Ezzel azonban nem elégedtek meg, hanem mindenáron rákényszerítették ezeket a színeseket, hogy művelődjenek, ahhoz azoknak különben semmi kedvük sem volt. És hamarosan bekövetkezett az, hogy a sárga, barna és fekete emberek tudásszomja már nem elégedett meg azal, amit a gyarmatokon találtak, hanem egész könyvtárakat hoztak maguknak a fehér világ kulturálpontjaiból. E pillanatban, mikor e sorokat írom, a fehér ember minden gyarmatán visszavonulóban van. Kinát és Egyiptomot már elvesztette, most fogja elveszíteni Indiát és egész Afrikát. A legnagyobb ostobaságot követtek el a fehér emberek az ABC nevében.

Gazdasági krízis? Segítség?

művelődjön: könyvet már 5 lejtől kezdve vehet a LEPAGE antikváriumban. Kvár. Kérjen ingyen jegyzéket.

A legújabb divatu estélyi virágok

legolcsóbb beszerzési forrása:

"HELICON"

művirág és iparművészeti szalon ORADEA, Str. Rimanoc 4. I. em. Vizsonteladónak nagyobb árengedmény

Lássuk már most milyen konkrét változásokat idézett elő a pénzgazdálkodás az ókor jelentősebb államaiban.

Palesztinában az új gazdasági rend csak nehezen tudott gyökeret verni. A patriarchális erkölcsök nem tudtak megbarátkozni az áruforgalom léleküli sivárságával. Kezdetben a zsidók a kereskedelmet mint méltatlan foglalkozást a kanaánitáknak és föníciaiaknak engedték át, akiknek kezében, — mint Hósea proféta mondja — „hamis mérleg van és megcsalják embertársaikat." A körülmények hatalma következtében azonban a lakosság egy része mégis áttért a kereskedelmi foglalkozásra. Salamon király idejében a kereskedelem még állami monopólium, a király és a kormány leggyakrabban a föníciaiak segítségével maga küldi ki a karavánokat és kereskedelmi hajókat messze országokba, hogy onnan árukat hozzanak. Achab és Jozafat idejében már kialakul a szabad kereskedelem, amely jelentős mértékben kifejleszti a városi életet. Nagy tőkék halmozódnak fel, amelyek elhelyezkedést keresnek. A pénzváltó üzlet fellendül és különböző hitelműveletek, főként a gabona elzálogatás, terjednek el és virágzik az uszora. A késedelmes kamatfizetőket a hitelező rabszolgáivá tehetette, amint az az ókor összes népeinél szokásban volt. A társadalmi osztályok közötti különbség egyre nagyobb lett és áthidalhatatlan szakadék keletkezett a szegény és gazdag között. Hatalmas földbirtokok jutottak egy-egy gazdag ember kezére.

A demokratikus szelleműl áthatott proféták hangosan tiltakoztak az egyre mélyülő szociális egyenlőtlenségek és a szegények kizsákmányolása ellen. De a proféták tiltakozó szava sem tudta feltartóztatni az új gazdasági élet rohanó tempóját, annál kevésbé, mert Palesztina ekkor már szorosan bekapcsolódott az akkori kultúrörországok kereskedelmi forgalmába.

A pénzgazdálkodás hatása alatt romlottak le a korábban oly szigorú zsidó erkölcsök, ez tette Palesztinát a szociális nyugtalanságok földjévé és végeredményben ez törte meg az ország belső ellenálló erejét és idézte elő annak pusztulását.

Görörország

A pénzgazdálkodás a görög nép életviszonyaiban is forradalmi változásokat idézett elő. A fejlettebb igények miatt a belföldi árak sehol sem elégitették ki a lakosság szükségletét, idegen árukat pedig csak olyan pénzzért lehetett kapni, amelyet a kereskedők elfogadtak. Ilyenformán a cserekereskedés a belföldi forgalomból is kivész s a pénz lesz az árak egyetlen közvetítője. Minden vállalat készpénzre szorult. Akinek nincs pénze, annak kölcsönhöz kell folyamodnia s a kölcsönért magas kamatot kell fizetni. Az ilyen kölcsönöknél nemcsak az adós vagyona szolgált garanciál, hanem, miként a zsidóknál, személyes szabadsága is. Ezenkívül kezeseket is kellett állítania, akiket ha nem fizetett, magával rántott a veszedelembé. Ebből az időből származik a görög közmondás: kezeskedjél és megbánod.

A nagybirtokos, a kereskedő és a vállalkozó osztály a pénzgazdálkodás nyomán hihetetlenül meggazdagodik és az államnak is haszna van az újításból, mert magas kikötő és piac-adót vet ki.

A földművesosztály elszegényedése

Akinek nincs pénze: az a földműves osztály. Pedig ez is rászorult a pénzre minden cikk beszerzésénél, különösen ha rossz volt a termés. A földesur most már nemcsak természetben, de pénzértékben is megkövetelhetette a bérösszeget. A kisgazda-osztály ilyenformán mindinkább elmerült az adósságokban és amikor már egyáltalán nem tudott fizetni, elvesztette elzálogosított földjét és maga is szolgaságra jutott. Minthogy pedig a hitelezőknek munkaerő bőségesen állott rendelkezésére s a pénz többre becsült, mint a munkaerő, az ilyen csődbe jutott adóst külföldre adta el rabszolgának. Ez a baj a kultúrával együtt haladt Keletről Nyugat felé, Jónia kereskedő városaiból kiindulva Attikán és Árkádián keresztül. A pénz elterjedésével Attikában is bekövetkezett a mezai gazdálkodás vál-

sága és az állandó háboruszkodás csak növelte az általános szükségletet. A megarai háboru után számos kisbirtokos vesztette el a földjét, amelyet a nagybirtokosok vettek meg tőle, vagy foglaltak le adósság és a kamatok fejében, melyek legalább 18 százalékra rugtak.

Az akkori pénzügyviszonyokról a történelem néhány rendkívül érdekes adatot jegyez fel. Emittettük már, hogy minden templomnak meg volt a maga kincse. Az attikai templomokban a peleonézosi háboru kitérésekor 500 talentumot (körülbelül hárommillió svájci frankot) érő áldozati ajándék volt felhalmozva, továbbá annyi készpénz is, hogy a háboru első évtizedében az állam 800 talentumnyi kölcsönt vehetett fel tőlük. A delphoi templomnak állítólag 10.000 talentumot (60 millió svájci frankot) érő kincse volt. Annak ellenére, hogy ilyenformán rengeteg nemes fém lett kivonva a forgalomból, még mindig elég nagy mennyiség maradt arra, hogy az árakban jelentékeny emelkedést okozzon.

Ókori árak

Egy mérő árpa, amely Szolon idejében egy drachmába kerül (körülbelül egy svájci frankba), az 5-ik század végén már kétszer annyiba kerül. Még jobban emelkedtek a marha árak, mert ezen a téren nem volt külföldi verseny s a marhatenyésztés a belföldön is mindinkább háttérbe szorult a földműveléssel szemben. Míg például 600 körül egy juhot egy drachmáért lehetett vásárolni Athénben, addig 200 évvel később a juh darabja 10—20 drachmába, egy ökör pedig 50—100 drachmába kerül.

A forgalom és a pénzverés fejlődésé-

vel járt, hogy a kölcsönügyletek már jobb feltételek mellett voltak köthetőek, mint azelőtt. Az ipar és a kereskedelem nagy nekilendülése azonban keresette tette a tőkét s így ellene dolgozott a kamatláb csökkenésének. A 6-ik században a kamatláb körülbelül 12 százalék körül mozgott, de a kockázattal járó vállalatoknál, vagy pénzügyi idején magasabb volt ennél. Törvényes intézkedés a kamatláb megszorítására Athénben nem volt. A magas kamatlábat csak az ipar nagy jövedelmezősége, tehát magas árak és alacsony munkadíjak mellett lehetett megfizetni. Az ipari cikkek a gabonához viszonyítva aránylag drágák voltak. A munkások pedig többnyire rabszolgák. Egy erős rabszolga, aki bányamunkára is használható volt, 100—150 darchmába került és naponként egy obolosnyi tiszta kereset mellett háromszáz munkanapot számítva, 33—50 százalék jövedelmet hajtott.

Az a 32 vasműves, aki Demoszténesz atyjának gyárában dolgozott, fejenként mintegy 100 drachma évi tiszta jövedelmet hajtott.

Munkabérek a régi görögöknél

A munkabérek alacsonyágának az volt az oka, hogy a rabszolgamunka a szabad ember munkájának béréit is lezoritotta. A hajóvezesők 3 obolosnyi (körülbelül fél svájci frank) napi zsoldot kaptak, ami hihetetlenül alacsony éhbér volt, de a peleonézosi háboru idején mégis sok ezer ember vállalkozott ezért a silány díjazásért a rendkívül fáradságos munkára.

A szellemi munkát sem fizették általában jobban, mint a kézimunkát. Az alsóbb államhivatalnokok fizetési igen csekélyek voltak, míg a magasabb hivatalok után egyáltalán nem járt fizetés. Az orvosok azonban aránylag magasabb díjazásban részesültek, ugyanígy a híres költők, zenészek és színészek is. Protogoras és Gorgias bölcsészekről mondják, hogy egy teljes retorikai tanfolyamért 100 mina (körülbelül 9000 svájci frank) tandíjat vettek.

(Folytatjuk)

Egy hattagu bünszövetkezet kétfélmillió lej erejéig károsította meg a Tanítók Hitelintézetét

Bucuresti-Bukarest, december 29. Bukarestben nagy csalásokat fedeztek fel a Casa de Credit a Corpului Didactic intézetnél, ahol egy hattagu banda élt vissza a beléje helyezett bizalommal. A társaság Iunian volt igazságügyminiszter hamisított névjegyével is operált és hamis okmányokkal kölcsönöket utaltak ki, amelyeket a tár-

saság tagjai vettek fel. Ezenkívül bonokat is hamisítottak, amelyekkel számos fővárosi cégtől a tanítók számára kiutalt kedvezményes árucikkeket elszállítottak. A bünszökök neveit a vizsgálat érdekébe negyelőre nem közölték a nyilvánossággal. A megalapított kárt több mint 2 millió.

Három vasuti merénylet egy napon

A petróleumvonat banditái edényeket is vitték magukkal, hogy a petróleumot elszállíthassák

Bucuresti-Bukarest, december 29. A Konstanca felé vezető vasutvonalon Palas és Medea állomások között rablók támadtak meg egy 35 kocsiból álló ciszternavonatot. A rablók edényekkel voltak felszerelve, hogy tervük végrehajtása után petróleumot zsákmányoljanak. A mozdonyra többibben rálöttek de a mozdonyvezető teljes sebességgel rákapcsolt és sikerült elmenekülnie. Egy másik merénylet Jasi és Vaslui állomások között történt, ahol vasdonorgot tettek keresztbe a sineken és

ki siklasztották a személyvonatot. A rablók egy bokor mögül tüzelni kezdtek a vonat utasaira, akik között szerencsére néhány csendőrs is volt. A csendőrsök sortűzet adtak a bokorra, mire a rablók 3 sebesültjüket magukkal cipelve, elmenekültek.

A bukovinai Storoinet és Rocea állomások között is vasdonorggal akarták kisklasztani a vonatot, de itt a mozdonyvezető idejekorán észrevette az akadályt és megállította a vonatot.

Szerencsés, boldog Ujévet

csak

Zsidó Kórház-sorsjegyek

segítségével szerezhet magának és családjának!!!

Az új esztendő jelszava legyen: Százért egy milliót!

A nagyváradi Lungoc szél szes

Nagyvárado a feketesze

Oradea-Nagyvárado, de Uj Kelet kiküldött munkatársak a feketeszes ország különböző centrumig folynak a letartóztatott emberek sorra bírságotlángyárait, de a feketeszes multtá. Mindennap újabbnak s igazolják, hogy korántisincs megoldva a lasokkal, még nagyon s a feketeszespanamának fedték meg fel a vizsgálóságok.

A mult héten óriási Nagyvárado. A törvénylet hozott az első szben. Feketeszesbünygözöz törvényszékeken, a febbezés most került el törvényszék 16 millió. Szeszgyárat 16 millió. Rum- és Likörgyárat 4 ságotla meg Taranu p aki a határszéli városok tebb „repülő” szeszinszisztérium jóváhagyta két üzemet már nem az a veszedelem, hogy a ság a törvényszéki végrehajtja a minislast.

Az ítélet bombaszer mindenütt. Az Uj Kelet, róla, hogy a törvényszégyminisztériumi döntételeben az ügyész mgyi részről a szeszgyának. A fiskus ugyan a zett a meglepetést keltet ellen, de érdekel abban, hogy a táblai megváltoztatni a törvén

Ezalatt pedig a nagy Lungociu vizsgálómul folytatja a feketeszsát. A vizsgálóbíró edett a félév óta szünetteszített munkába. Ere

Löblék red

Néhány nagyváradi a börtönben ül...

Tagadhatatlanul keveselő, hogy Nagyvárado feketeszesgyártás centon-szeszgyárat 1 millió bírságotláng meg. A felmas summát kissé fant és a Löblé érdekeltséössze 990, mondd k millió lej összegre —

Ilyen hatalmas bírsálett igazán nem mondd zsidó szeszgyáros leván az volt a pénzügymsye is, amikor Nagyváradescu minisztériumi ig

Miért jött várado?

Tanasescu néhány nsebb titokban dolgozomikor váratlanul nyí hogy Nagyváradoon tákor már nem lehetett telenek célját, Tanaseslatkozatot adta az uj

— Azért jöttem ide sam, igaz-e, hogy Te államtitkár nagyvárópányát a feketeszetak...

Hogy milyen eredm a vizsgálat, azt még n De annyi bizonyos, mindíg csak néhány sz ügyészség börtönében, ban való részvétel vánspektor, sehol egy személy... Összesen emondtak ítéletet. E Adolf nevű adótárnok börtönre bárcamásit

A nagyváradi feketeszeszvizsgálat rejtelméből

Lungociu vizsgálóbíró tökéletesen beszél jidisül és jidisül hallgatja ki a szeszpanama vádlottait...

Tanasescu minisztériumi igazgató nagyváradi útjának tulajdonképeni célja... „Hat ír majre?” — kérdi a vizsgálóbíró a feketeszesz vádlottaitól

Nagyváradon új egzisztenciák teremnek: meg lehet élni a feketeszesz mőszerolásból...

Oradea-Nagyvárad, december 29. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától). A feketeszesz óceánja apadóban van. Az ország különböző centrumaiban még mindig folynak a letartóztatások és a fiskus emberei sorra bírságolják az ország szeszgyárait, de a feketeszesz óceán mégis a múlté. Mindennap újabb események adódhatnak s igazolják, hogy a probléma még koránt sincs megoldva ezekkel a bírságolásokkal, még nagyon sok egyéb ága van a feketeszeszpanamának, amelyeket nem fedtek még fel a vizsgálatot vezető hatóságok.

A múlt héten óriási szenzációja volt Nagyváradnak. A törvényszék felmentő ítéletet hozott az első szeszbírságolási perben. Feketeszeszbűnügy volt már különösen a törvényszékeken, de bírságolási felbőzítő törvények előtt. A Sternberg és Lázár szeszgyárat 16 millió lejre, az Egyesült Rum- és Likörgyárat 46 millió lejre bírságolta meg Taranu pénzügyi főellenőr, aki a határszéli városokban a legrettegettebb „repülő” szeszinspektor volt. A minisztérium jóváhagyta a bírságokat és a két üzemet már nem egyszer fenyegette az a veszedelem, hogy a pénzügyigazgatóság a törvényszéki ítéletet megelőzőve végrehajtja a minisztériumi bírságolást.

Az ítélet bombaszénzációként hatott mindenütt. Az Uj Kelet már beszámolt róla, hogy a törvényszék anulálta a pénzügyminisztériumi döntést és miután az ítéletben az ügyész megnyugodott, bűnügyi részről a szeszgyárosok mentve vannak. A fiskus ugyan a táblához fellebbezett a meglepetést keltő törvényszéki ítélet ellen, de érdekelt körökben biznak abban, hogy a táblai döntés nem fogja megváltoztatni a törvényszéki ítéletet.

Ezalatt pedig a nagyváradi ügyészség Lungociu vizsgálóbíró fáradhatatlanul folytatja a feketeszesz vádlottak kihallgatását. A vizsgálóbíró egészen belebetegedett a félév óta szünet nélkül tartó, megszüntetett munkába. Eredmény?

Löbléck redukált szeszbírsága

Néhány nagyváradi zsidó még mindig a börtönben ül...

Tagadhatatlanul kevés eredmény. Tudvalevő, hogy Nagyvárad volt a romániai feketeszeszgyártás centruma, ahol a Triton-szeszgyárat 1 milliárd 200 millió lej bírságolták meg. A felső fórum a hatalmas summát kissé fantasztikusnak találta és a Löblé érdekelttség bírságát mindössze 990, mondó kilencszázkilencvenmillió lej összegre — redukálta...

Ilyen hatalmas bírságolási summa mellett igazán nem mondható eredménynek az első zsidó szeszgyáros letartóztatása. Nyilván az volt a pénzügyminisztérium véleménye is, amikor Nagyváradra küldte Tanasescu minisztériumi igazgatót.

Miért jött Tanasescu Nagyváradra?

Tanasescu néhány napon át a legtehetősebb titokban dolgozott az ügyészségen, amikor váratlanul nyilvánosságra került, hogy Nagyváradon tartózkodik. És amikor már nem lehetett titokban tartani jövevényének célját, Tanasescu a következő nyilatkozatot adta az újságíróknak:

— Azért jöttem ide, hogy megállapítsam, igaz-e, hogy Teianu volt pénzügyi államtitkár nagyváradi választási kampányát a feketeszesz finanszírozta...

Hogy milyen eredménnyel végződött ez a vizsgálat, azt még nem tudja senki.

De annyi bizonyos, hogy egyelőre még mindig csak néhány zsidó ül a nagyváradi ügyészség börtönében, feketeszeszpanamában való részvétel vádjával... Seholy egy inspektor, sehol egy fölöttes hatósági személy... Összesen egy adótárnok fölött mondták ítéletet. Egy bizonyos Izrael Adolf nevű adótárnokot ítélték másfél évi börtönre bárczahamisítás miatt. Intő példa

adásul minden bárczahamisítással foglalkozó román tisztviselő számára...

Lungociu vizsgálóbíró és a jiddis nyelv

Nagyváradon tehát a feketeszeszvizsgálat Teianu képviselői mandátuma iránt is érdeklődik. Lungociu vizsgálóbíró, akit egyébként azzal vádolták meg, hogy megverte a vádlottakat, most nyilván ebben az irányban gyűjti az adatokat. Lungociu rendkívül érdekes ember, akiről nagyon valószínű, hogy nem fog beigazolódni a fent említett vád. Egyéb jó tulajdonságai közül Lungociunak említést érdemel az, hogy tökéletesen beszél a jiddis nyelvet.

Az igazságügyminiszter nyilván tudja, milyen mederben kell tartani a feketeszeszvizsgálatot, azért küldött pont Nagyváradra bukovinai bírót, aki jiddisül beszél...

Amint értesülök, az ő vallatása így kezdődik:

— Hat ír majre?

Ami magyarul így hangzana:

— Maga fél?

Most mindenesetre sok alkalma van Lungociu vizsgálóbírónak, hogy gyakorolja magát a jiddis nyelven. Egy fél-éve biztosan csak jiddisül beszél. Ha sokáig tart ez a bolond feketeszeszvizsgálat ez a szegény ember egészen elfelejt románul...

Pedig az az érzésünk, hogy ha rendszeresen folyna itt a vizsgálat, ha egyszer beidéznék az igazi bűntársakat is, talán román nyelvgyakorlatban is lenne része

ennek az érdekes és értékes bírónak...

Zsidókérdés lett a feketeszeszvizsgálat és mellette mingyárt megjelennek mindama tünetek, amelyek szomorú jelenségeknek mindig feltűnnek, ahol galuti zsidók élnek, ahol a torzsalkodás és egymás közötti acsarkodás el sem maradhat...

A nagyváradi feketézó zsidókat nem ágensek, vagy ázsánprovokátorok jelentették fel az ügyészségen, hanem a mőszerrek...

Azok a zsidók, akik éveken keresztül éltek egy-egy szeszgyáros közvetlen közelében és végül személyi bosszúból volt kenyéradóikat rántották be börtönbe és millió bírságolásokba.

Nagyváradon mindenki tudja, hogy kik ezek a mőszerrek, akik mint a vizsgálóbíró belső tanácsadói, szerepelnek és egyebet sem csinálnak, mint hogy újabb adatokat hoznak a tökéletesen ruinált emberek ellen...

Mindenki tudja ezeknek a mőszereknek a nevét, Belényestől Nagyváradig. Mi is tudjuk.

De egyelőre mi magunk is szegénylünk nyomdafestéket kenni ezekre a nevekre. Maradjanak meg ők egyelőre az ismeretlenség homályában.

Mert esetleg még kitudódna valami ama választásokról és akkor talán Lungociu vizsgálóbírónak ismét alkalma nyílhat románul folytatni néhány kihallgatást.

Akkor pedig amugyis letűnt a mőszerrek.

Akkor az igazságnak is lesz szava a feketeszeszvizsgálatnál és az igazság védelmére nem kellene még a vizsgálóbírónak sem elfajzott emberek...

Barzilay István

A kormány kategórikusan megcáfolja, hogy Románia moratóriumot akar kérni külföldi tartozásaira

Bucuresti-Bukarest, december 29. A pénzügyminisztérium a külföldi sajtóban megjelent hírekkel kapcsolatban a következő kommunikét tette közzé:

Kategórikusan megcáfoltatnak a külföldi és esetleg egyes belföldi lapok-

ban megjelent mindama hírek, hogy a kormány moratóriumot szándékozna kérni Románia külföldi fizetéseire. E híreknek semmiféle alapjuk nincsen. Az esedékes kamatszelvények fizetése a legpontosabban történt és a pénzügy-

minisztérium a Banca Nationalához már befizette az 1932. március 1-ig esedékes összes kamatok fedezésére szükséges összegeket. A legcsekélyebb ok sincs semmiféle aggodalomra a további fizetést illetően sem.

A beszarábiai zsidó parasztok tragédiája

A gazdasági krízis miatt kénytelenek elhagyni földjeiket. A konvertálás sem segít a beszarábiai zsidó parasztokon

Bucuresti-Bukarest, december 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). A napokban fejezte be I. Feigin az Ort agronomja körutját Beszarábiában és jelentésében részletesen beszámol tapasztalatairól. Az Ort tudvalevőleg a zsidó kispár és főleg a mezőgazdaság propagálását tűzte ki feladatául a zsidó tömegek körében és ebben a törekvésében Beszarábiában számos mezőgazdasági szövetkezetet kezdeményezett és támogatott. Hangsúlyozta azonban az Ort, hogy a zsidó földmunkás mezőgazdasági tevékenységét kizárólag az egyéni munka elve alapján gondolja el és csak ilyen szövetkezetet propagál.

Feigin jelentése a beszarábiai zsidó földmunkások igen szomorú helyzetét tárja fel. A gazdasági krízis nyomása alatt a zsidó földmunkások kénytelenek elhagyni földjeiket, hogy bármilyen munkával legalább a napi kenyéruket tudják megkeresni a városokban. A városok felé tartó új vándorlás főleg Jasí és Galac irányába folyik, ahol viszont a munkanélküliek számát növelik és hetenként alig egy-két napi munkát kapnak.

Ebben a súlyos helyzetben a lakosságon a mezőgazdasági tartozások konverziója sem segíthet, mert a beszarábiai parasztok legnagyobb részben 70-80 százalékgig el van adósodva és csak az agrár-kényszeregyezés egészen kilátástalan lehetősége marad meg számukra.

Ezért az Ort új akciót indított a zsidó mezőgazdák érdekében, amelynek célja, hogy aratásig megfelelő tőkével lássák el a zsidó földműveseket izeleik fentartására. Propagálni fogja az Ort a gyümölcsstermelés és barom-

fitenyésztés meghonosítását és remélni lehet, hogy a felszerelési cikkek mai alacsony ára mellett az Ort e téren igen határos munkát végezhet.

Az Ort romániai igazgatósága memorandumot nyújtott át a kormánynak, hogy a kormány is legyen figyelemmel

erre a munkára és a lehetőség szerint a maga részéről is ilyen uton siessen a beszarábiai parasztság segítségére, mert hiszen a beszarábiai parasztnyomor nemcsak zsidó jelenség, hanem az országrész egész paraszttársadalmát veszélyezteti. (k. b.)

Nem használják fel bankjegykibocsátásra az új francia kölcsönt

Kilenc hónapra folyósítja a Francia Bank a másfélmilliárdos kölcsönt

Bucuresti-Bukarest, december 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Banca Nationala és a Francia Bank között — mint megirtuk — létrejött a 250 millió frankról szóló kölcsön. A szerződés 9 hónapra szól és a jegybank devizakészletének kiegészítésére szolgál arra az időre, amíg az exportkampány csökkenőben van. Ennek a mintegy 1600 millió lej összegű kölcsönnek célja a magánfizetésekre szükséges devizák fölötti rendelkezés. A Dimineata szerint nem valószínű, hogy a kölcsön a bankjegyek szaporításának céljaira is szolgálhatna. Ha az egész összeget bankjegykibocsátásra fordítanák, akkor 30 százalékos fedezeti alapon mintegy 5 milliárddal volna szaporítható a bankjegykontingens, de maga az a tény, ellene mond ennek a tervnek, mert a Banca Nationala nem kockáztathatja meg, hogy ilyen rövid időre szóló fedezettel nyuljon a bankjegykibocsátás eszközehez.

Ettől eltekintve a Nemzeti Bank a nyáron az export révén befolyt devizák fedezete alapján bizonyos mértékben szaporította is a forgalomban levő bankjegye-

ket, ezt azonban elnyelték az immobilizált tárcaváltók. A lap továbbiakban konstatálja, hogy Anghelescu politikája a stabilizáció megvédése és ez a politika is ellene mond egy bankjegyszaporításnak, különösen ma, amikor ez ugyszólván felesleges is volna. A mai hitelviszonyok között nem lehetne elhelyezni kellő garanciák mellett a kibocsátandó bankjegyeket. Ha majd a bizaom helyreáll és a hitelélet normalizálódik, akkor az illetékes faktorok meg fogják tenni az intézkedéseket a hitelszükségletek kellő kielégítésére.

— Gyilkolt újra a szengáz. Londonból jelentik: A yorkshirei kerületben South-Elmsall egyik szénbányájában az ünnepi szünet után a bányába leszállott munkások közül a szengáz ötöt megölt. Két munkást eszméletlen állapotban szállították kórházba.

— Bécsben feloszlatták a kommunisták egyik összejövetelét. Bécsből jelentik: A IX. kerület egyik vendéglőjében kommunisták mulatságot rendeztek a Rote Fahne elítélteijavára. A rendőrség feloszlatta a kommunisták összejövetelét.

A kolozsvári Zsidó Kórház orvosi gárdája új és értékes lagokkal gyarapodott

A Kolozsvári Zsidó Közkórházegyesület vezetősége f. hó 26-án megtartott ülésén töltötte be a megboldogult dr. Boskovits Henrik elhalálásával megüresedett fül-orr-gégegyógyászati szakma főorvosi állását. A sok beérkezett kiváló pályázó közül a választás egyhangulag dr. Goldglanz Henrik, marosvásárhelyi szakorvosra esett. Az új főorvos szűkebb hazáján kívül is általánosan ismert és keresett szakember, aki szakkiképzését több nagy külföldi klinikán nyerte el, többes éveken át működött Krepuska, Hajek és Neumann világhírű orvosprofesszorok mellett. Megválasztásával a kolozsvári zsidó kórház orvosi testülete, de Kolozsvár orvostársadalma is egy rendkívül értékes és elsőrangú képzett szakemberrel gyarapodott. Az újonnan szervezett electrocardiografiai és anyagcserevizsgáló állomás vezető orvosa dr. Farkas Imre előnyösen ismert kolozsvári belgyógyász lett, akiben a kórház orvosi kara értékes, új munkatársat nyert.

Az egyesület vezetősége azon törekvéssel vezette, hogy több régi érdemes kolozsvári orvos, aki eddig is a kórház keblében végzett annak alapítására óta értékes orvosi munkát, intenzíven bekapcsoltsák a kórház munkájába, az igazgató-főorvos és az illető osztályvezető főorvosok együttes előterjesztésére dr. Neufeld Jenőt a belgyógyászaton, dr. Kis Árpádot a gyermekgyógyászaton, dr. Pártos Ervint a szülészeten és dr. Ligeti Sándornét a szemészetben osztályorvosokká kinevezte. Valamennyien közismert régi, helybeli orvosok, akik orvosi működésükkel maguknak és a kórháznak elismerést szereztek. Dr. Neufeld Jenő főorvos helyettes a kórház egyik legrégebbi értékes munkatársa, aki ezen orvosi funkcióján kívül, mint a Kórházegyesület főtitkára annak erkölcsi és anyagi sikeréből nagy részt tulajdonít magának, úgy hogy kinevezése ezen érdemeinek honorálását is jelenti. Dr. Kis Árpád és dr. Pártos Ervin osztályvezető főorvos helyettesek az egyesület vezetőségének szintén kezdettől fogva szilárd tagjai.

Az újonnan szervezett fogászati szakma consiliáriusává dr. Vas Zoltán lett kinevezve, aki mellett dr. Rosenberg Ernő dr. Silbermann Marcell, dr. Rappaport Hella és dr. Leuchter Zoltán biztostják a fogászati szakma magas nivóját.

A Zsidó kórház orvosi kara a fent megválasztott orvosokkal együtt most már minden orvosi kiválóval és legmesszebbmenő mértékben megfelel és ha tekintetbe vesszük, hogy rajtuk kívül még 20 al. segéd és bejáró orvos teljesít szolgálatot, úgy megállapíthatjuk, hogy a Kórházegyesület kitűzött programjának abban a tekintetben is megfelel, hogy minél több zsidó orvosnak nyújtson munkateret, kiképzést és továbbképzési alkalmat.

— A Consum tizéves jubileuma. A Consum című erdélyi és bánáti közgazdasági betelepítési alapításának tizéves jubileumát ünnepeli. Ebből az alkalmából ötvenkét oldalon reprezentatív számot jelentetett meg, mely a legragyogóbb közgazdasági cikkekkel tartalmazza a legkiválóbb közgazdasági vezetőemberek és közgazdasági újságírók tollából. A Consum jubiláris száma kétszázötvenkét példányban erdélyi magyar és román nyelvű közgazdasági irodalomnak. Amellett, hogy a legaktuálisabb problémákat fejtegeti és világítja meg, egyben érdekes szociális kérdéseknek, a legújabb, legszínesebb publicisztikának is bőven teret enged hasábjain. Eppen ezért számíthat ez a jubiláris szám a közönség nagy érdeklődésére, különösen ma, amikor tulajdonképpen minden probléma — közgazdasági probléma.

— Amerika betiltja az orosz faimportot. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok kormánya január elsejétől betiltja az Oroszországból származó faimportot. A rendelkezés indoklása szerint az oroszországi fatermékek kényszermunka útján állítatnak elő s ezért az amerikai kormány nem hajlandó a további faárubevitelt Oroszországból elfogadni.

Ma, szombán és a következő napokon a Magyar Színházban

Lehár Ferenc

világsikert aratott nagyoperettje,

Az Uj Kelet munkatársának nyomozása alapján letartóztatták a barcánfalvi zsidó kereskedő gyilkosát

Drámai szembesítés a mánfalvi csendőrségen. Huza Andrei, a vidék legszebb parasztja ellen súlyos bizonyítékok merültek fel

Sziget melletti faluba vezetnek a nyomozás szálai

Sighet-Máramarossziget, december 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hat nap telt el azóta, hogy Kratz Leopold barcánfalvi kereskedő revolveres rablótámadásnak esett áldozatul. Kratz Leopoldot vasárnap óriási részvét mellett eltemették, de a barcánfalvi csendőrség csak immel-ámmal látott hozzá a rejtélyes rablógyilkosság tettesei felkutatásához. Az Uj Kelet szigeti munkatársa az érthetetlen hatósági közöny láttán egyéni nyomozást kezdett és Urdea szigeti detektívvel Barcánfalvára utazott. Első feladatuk a büntett rekonstruálása volt. Megállapították, hogy a rablótámadásnál a meggyilkolt Kratzcon kívül Kratz két leánya a tizen-nyolc éves Szeren és nyolc és fél éves lánya Erzsi, rajtuk kívül a körorvos egészségügyi ágense és az egyik cseléd voltak jelen.

A rekonstruált rablótámadás

A rablók az esti órákban léptek be az üzletbe, ahol a kis Kratz Erzsi fogadta őket.

— Apuka meg akarunk minket ölni —

futott be a kislány a konyhába, ahonnan Kratz Leopold, kezében egy csomag ultramarin kékitővel lépett be az üzletbe, a rabló félarcát fehér álarc takarta, egyik kezében fejszét, másik kezében revolvert tartott.

— Fel a kezekkel — kiáltotta a rablómikor Kratz belépett.

A kereskedő megfogta a rablót által felemelt fejszét és pár percig dulakodtak. Közben a házban óriási pánik tört ki és a család tagjai visítva kiáltottak segítségért. Amikor a rabló lépteket hallott közeledni, revolverével lelőtte Kratzot és társaival együtt elmenekült.

Drága a puskaanyag...

Közben a nagyobbik leány kitorpte az üzlet ablakát és az uccára ugrott. Itt egy barcánfalvi fegyvertelen csendőrral találkozott, aki Szurdokra vezetett néhány büntetett parasztot. Velük volt egy fegyveres szurduki csendőr is.

A leány megszólította a csendőrt, hogy jöjjen megátadott apja segítségére. A csendőrök megálltak a kapuban és

akkor még látták, amint Kratz konyhájából sietve távoztak a rablók

A barcánfalvi csendőr elkérte szurduki kollegájától fegyvert, amit ez azonban nem adott át, mondván, hogy

a golyó darabja három lejbe kerül

Igy engedték utjukra a csendőrök a rablót és napokig meg sem kísérelték nyomukra bukkanni.

Mánfalvára vezetnek a nyomok

Az Uj Kelet munkatársa Urdea detektívvel együtt megállapította, hogy a rablók körüljárták az egész falut. A frissen esett hóban a rablók lábnyomai tisztán felismerhetők voltak. Barcánfalváról a szigeti országoton haladtak. A nyomozás szálai Mánfalvára vezetnek, ahol Deac Nutu paraszt él. Kratz Leopold ugyanis az operáció után azt a vallomást tette, hogy támadói közül Deac Nutut vélte felismerni, akivel

már régen ellenséges viszonyban van. A mánfalvi nyomozásban résztvevett már Sfetea Carol szigeti csendőrkapitány is. Az adatokhoz járult hozzá Kratz két lányának az a vallomása, hogy a rablók látható vezére kivételesen szép férfi volt.

A környékbeli emberek Mánfalva irányába utasították a nyomozókat. ahol Huza Andrei nevű parasztról köz tudomásu, hogy a környék legszebb legénye. A nyomozás ezeken a fölöt-több labilis adatokon indult el és végül nem várt meglepetéssel végződött. A csendőrség épületében kihallgatták Huza Andreit, aki csökönyösen tagadta a terhére irt bűncselekményt. Ek-kor a csendőrség a következő kísérlet-t tette:

A drámai szembesítés

Huza Andrei félarcát fehér álarcval takarta le, kucsát tett a fejébe, majd kezébe revolvert adott és utasította, hogy „Fel a kezekkel!” felkiáltással lépjen be a szomszéd szobába. A szomszéd szobában Kratz Leopold két leánya várt.

Másodszor is öngyilkos lett Vadász Albert nagyváradai kereskedő, de másodszor is megmentették az életét

Összetett kézzel kérte az orvost, hogy ne mentse meg az életét

Oradea-Nagyvárad, december 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Négy héttel ez-előtt Nagyváradon öngyilkosságot kö-vetett el Vadász Albert kereskedő, aki néhány éve még egyike volt a legtekintélyesebb nagyváradai kereskedőknek. Vadász Albert az utóbbi években elszegényedett és most ügynökösödésből tartja el magát. Öngyilkosságát is anyagi okokból követte el, de a kellő időben érkezett orvosi segélynek sikerült megmenteni. Vadász azóta tovább folytatja ügynökösödéseit.

Kedden Vadász kiutazott Nagyszalontára, ahol a Hunyadi-ut 17 szám alatti házban lakást bérelt. Itt a délelőtti folyamán veronállal megmérgezte magát. A szerencsétlen embernek első segélyt dr. Füredy helybeli orvos nyújtott. Vadász összetett kézzel kérte az orvost, ne mentse meg az életét, mert öngyilkossági szándékában megingathatatlan, úgy önmagának, mint családjának csak terhére van.

Vadász az első segély után jobban lett és állapota állandóan javul.

Indiában ujult erővel lángoltak fel a forradalmi mozgalmak

A páriák megtámadták a nacionalista hindukat Gandhi megérkezésekor. Gandhi már nem zárkózik el az erőszaktól

London, december 29. Gandhi több-hónapos londoni tartózkodás után visszautazott hazájába. Erkezésekor Bombayban a hindu nacionalista kongresszus vezetői sáfrányszínű ruhákban mély meghajlással fogadták s virágfüzereket hintettek a hindu nacionalista vezére. A kikötőbe óriási tömeg gyűlt össze Gandhi fogadtatására. Lelkes hívei és az érkezéshez szintén kivonult több ezer pária között véres összetűzések voltak. A páriák botokkal, késekkel, üvegcserepekkel és mustárpórral támadtak a nacionalista hindukra. A harenak, melyben huszonötön súlyos sérüléseket szenvedtek, a kivonultatott karhatalom vetett véget. Gandhi a hét-fői hallgatás fogadalmának megszegésével beszédet intézett híveikhez, melyben hangoztatta, hogy minden igyeke-zete a jövőben is arra fog irányulni, hogy a nemzetet újabb erőpróba-któl

megkímélje. Ha ennek ellenére szükség mutatkoznék, nem fog visszariadni attól, hogy a legsúlyosabb szenvedéseket is magára és népére vegye.

Gandhi megérkezésével és az ezzel kapcsolatos zavargásokkal egyidőben Peshavarban a rögtönítélő bíróságok 148 embert hat havi börtönbüntetéssel sújtottak, mert bujtogatás következtében megtámadták a földberek fizetését.

India északnyugati részében még foly-nak a harcok az angol karhatalom és a vörösinges bandák között.

A burmai határvidéken szintén zavargások vannak. Csittangongban kihirdették az ostromállapotot. Erős agitáció folyik abban az irányban, hogy a lakosság tagadja meg az angoloknak az engedelmisséget.

Zöldhelyi Anna, Major Kató, László Andor, Felhő Ervin. Évek óta nem irtak ilyen mesét, nem komponáltak ilyen muzsikát! Uj táncosnők, kibővített karok, káprázatos kiállítás!

A Mosolu Ország

ZIET LELKE

UJ KELET

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

Isten teremtette a poloskákat?
Egy gözölgő, forró éjszakán nem hagy-
lak a poloskák aludni. A poloskákknak
valami egészen különös, undorító a sza-
guk. Ez a szag a szegénység szaga. Las-
san és ünnepélyesen kusznak felpuffadva
a vértől s ezeknek az élőködőknek az
érintése és a szaga mindenkit az utálko-
zásba idegesít.

(Ha az emberek azt mondják: szegény-
ség, akkor tulajdonképpen a poloskákra
gondolnak. Amerikában ép elég felületes
és tetszelgő hazug van, aki könyvet ír.
En a szegénységről akarok igaz könyvet írni;
ezért beszélek a poloskákrol is.)

Nálunk odahaza egyáltalán nem a
tisztaság hiányán múlt. Anyám oly tiszta
volt, mint bármelyik német háziasszony:
végnélkül dolgozott és strapálta magát,
hogy tisztán tartson bennünket. A polos-
kák kint jelentettek a számára. Az ágya-
kat bekente petróleummal, váltogatta a
lepedőket, bebugyolálta a matracokat —
végtelen dühödte harcban a poloskák el-
len. Mi célja volt mindennek; amikor
semmise segített. A szegénység és a bér-
kaszárnya volt az oka.

A poloskák együtt tanyáztak a patká-
nyokkal, legyekkel és svábbogarakkal a
ház porladozó falában. Az egész rozoga
épületet le kellett volna bontani. Egy
üveg petróleum igazán nem használt.

A kánikula rettenetes hete volt. Beteg
és lázas voltam a hőségtől. Egyik olda-
lamról a másikra dobtam magam, miköz-
ben az udvaron a macskák csuklottak.
Végül a poloskák keltettek fel. Minden
tele volt velük. A gyermek kétségbeesé-
sét, undorát és haragját a sötét szoba-
ban, ahogy körülmásztak, nem tudom
visszaadni.

Halkan sirtam. Anyám felébredt és
meggyújtotta a gázt. Megújította hiába-
való küzdelmét a poloskák ellen. A petró-
leum szaga a torkom fojtogatta. Anyám
csitítgatni próbált. Az agyam azonban
ugy zugott, mint egy varrógép.

— Mama, — kérdeztem — miért te-
remtette Isten a poloskát?

Anyám nevetett a különös kérdésen.
Később nagyon sokszor évelődtek velem
emiatt a kérdés miatt: — de ki válaszolt
a kérdéseimre? A szeretet Istene terem-
tette volna a poloskát? Ó küldte a vi-
lágba a szegénységet és a fájdalmat is?
Nos, az olyan derék gebe, mint az én
Ganefem, ilyesmit nem csinált volna.

A zsigori és a csavargó

Ha reggelenként felébredtem és az
ágyamban valami idegen bevándorló fami-
liát találtam, külföldi buggos alsó-
ruhában, nem voltam különösen megle-
pődve.

Sápadtak és kimerültek voltak. Ellis
Island fertőtlenítő szerrel ársztották s
ez a szag olyan émelygést keltett ben-
nem, mint a ricinusolaj.

Szanasztét a szobában mindenütt a
cök-mókjuk hevert, sávos hajózsákok,
ágybetétek, fazekak, kannák, finom pa-
rasztvászok, hímzett törülközők s külö-
nös lóporcvastagságu kabátok. A bér-
kaszárnyák minden lakása, mint a mienk,
a bevándorlók első állomása volt. Magá-
tól értető volt az új családok elszállá-
solása mindaddig, amíg lakást béreltek.
A bevándorlók körülülték a vacsoránkat
és végnélküli kérdéseket tettek föl Ame-
rikáról. Beszámoltak a régi haza rossz
ujdonságairól. (Az ujdonságok mindig
rosszak voltak.) Az első reggel azzal a
gondtal ébredtek, hogy hogy találnak
munkát. Kioktattuk őket, hogy a gázt
nem szabad elfújni. (A legtöbben közü-

lük még nem láttak gázfényt.) Az East-
Side-i utcákon fel-alá jártak, nézegették
a rendőroket és a csapszékeket és cso-
dálkoztak Amerika felett. Felfedezéseket
tettek, karattyoltak és bambáskodtak.

Pár nap után sűrű hálálkodás közt el-
távoztak. Egyesek azonban maradtak és
ettek az asztalunknál. Nem mert édes-
anyám szívesen vette volna. Nagyon is
szegények voltunk ahhoz, hogy adakoz-
zunk. Az olyan léhűtőt, mint a zsigori
Fyfkat szidta, szapulta, de sohase szó-
litotta fel, hogy álljon odébb. Nem
tudta, hogy adja ezt a tudtára.

Képzelmek el milyen ember volt ez a zsu-
gori Fyfka. Nem is ismertük, amikor az
Ellis Islandról jött. Azt mondta, hogy
barátja apám egyik fiatalkori barátja
bácsikájának. A nevüket és a címün-
ket ettől a messzi, mesebeli, előtünk
teljesen ismeretlen, Romániában élő ba-
rát bácsikájának a barátjától kapta. Ez
volt a kapcsolat, semmi egyéb. Kezdetül
fogva nem szíveltük. Mégis hét hónapig
evett és aludt nálunk — anélkül, hogy
egy fillért fizetett volna.

A dohogó, sötétképi, tenyeres-talpas
Fyfka olyan nyurga volt, mint egy teve.
Homlokáról fekete, fésületlen hajfűrt
hullott két kicsi szem fölé, melyek na-
gyon is világosak és betegesek voltak,
mint a pávián szemek. Az egyik karja

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Páratlan érdeklődéssel kíséri Kolozs-
vár közönsége Molnár Ferenc nagyszerű
Liliomát az Astra mozgóban. Hyen tü-
neményes sikere filmnek még nem volt
Kolozsváron. Aki még nem látta ezt a
magyar remekművet, csütörtökig bezá-
rógat még megnézheti, amikor az ingyen
sorsjáték három pompás nyereménye is
kisorsolásra kerül. A Liliom előadások
összes jegyei egyben sorsjegyek is, így
tehát a szerda és csütörtöki jegyek is
játsszanak a három nyereményre.

A Magyar színház heti műsora

Szerdán este 8¹/₂-kor: Mosoly országa.
Premierbérlet 18. szám. Sorozatszám:
104.

Csütörtökön este pont 8-kor: Mosoly or-
szága. Bérletszűnet. Sorozatszám 105.
Csütörtökön este pont 11¹/₂-kor: Szilvesz-
teri kabaré. Sorozatszám: 106.

Pénteken délután 5¹/₂ órakor: Mosoly or-
szága. Ssz. 108.

Pénteken este 9 órakor: Marica grófnő.
Ssz. 109.

Szombaton este 8¹/₂-kor: Mosoly országa.
Sorozatszám: 110.

Vasárnap d. u. 5¹/₂-kor: Mosoly országa.
Sorozatszám: 111.

Vasárnap este 8¹/₂-kor: Mosoly országa.
Sorozatszám: 112.

Hétfőn este 8¹/₂-kor: Mosoly országa.
Napi bérlet 19. szám A. Sorozat-
szám: 113.

URANIA-MOZGÓ műsora

Szerda: Hóvihar a Kárpátok felett iz-
galmas dráma, csodálatos felvételek-
kel.

nyomorék volt. Sohase nevetett, soha
nem szólt egy barátságos szót. Allan-
dóan vakaródzott. Soha nem törölte meg
az orrát.

Egy héttel a megérkezése után a nad-
rágygárban kapott munkát, jó fizetéssel
egy bevándorló számára, nyolc dollárt
hetenként. Reggel hat órától este hétig
dolgozott. Minden reggel egy pennyért
vásárolt magának két darabka kenyert.
Egy darab kenyér és egy pohár víz, —
ez volt a reggelije. Délben megette a
másik darab kenyeret s hozzá egy három
centes heringet.

Minden este, pontosan a megfelelő pil-
lanatban, amikor az evéshez ültünk, jött
haza. Sötét arccal, mindig ugyanarra
a székre ült a sarokban és nézett bennün-
ket. Nem szólt semmit, csak ült és nézett.
Az idegekre ment ez. A falat megakadt
az ember torkán, ha a közelét érezte e
konok, sötét, állati tekintetnek.

Ha azután a feszültség már kibírhatat-
lan volt és a néma idegen jelenléte a be-
szélgetést elfojtotta, apám felugrott az
asztaltól:

— Nu, Fyfka, — mondotta keserűen,
mint a legyőzött a küzdelem után, —
gyere ide és egyél valamit, az Isten sze-
relmére. Van itt még egy kis leveshus.

Fyfka az asztalhoz húzta a székét és
elkezdett enni, mohón nyelve a falatokat,
miközben szeme szögéből, mint egy kutya
alattomos pillantásokat vetett ránk.

Mindez estéről-estére ugyanugy meg-
isméltődött, mint a jól kipróbált jelenet
a színházban. Csodálatos, hogy sem
Fyfka, sem a szüleim nem elégték meg
ezt a játékot. Anyám egy alkalommal
barátságosan javasolta, hogy menjen
máshová lakni. Fyfka elkezdett sirán-
kogni és nyöszörögni. Kijelentette, hogy
nincs pénze. Apám azzal fenyegetődött,
(persze a háta mögött) hogy egy nap a
gallérjánál fogva hajítja ki, de sohase
tette meg.

(Polytatófuk)

A cluji Román Opera műsora:

Szerda, dec. 30: Cigánybáró (premier.)
Péntek, január 1: Cigánybáró.
Vasárnap, jan. 3 (este): Cigánybáró.

ASTRA Mozgó műsora

Szerda, csütörtök: Liliom.
Csütörtök: A három értékes nyeremény
kisorsolása.

Ujévi ünnepi műsor: Asszony-e a hibás,
Harry Liedtke és Nora Gregor. A leg-
jobb német vígjáték.

SELECT-MOZGÓ műsora

Szerda: Viktoria és a huszárja szenzá-
ciós filmoperett, főszerepekben: Pe-
rovics Svetlaná, Gretl Theimer és
Verebes Emma.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerda 3, 5, 7, 9 órakor: A cár táncos-
nöje. Hatalmas rendezésű orosz dráma
hangos változatban. Főszereplő: Laura
la Plante. Műsor előtt: világhíradó.

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor: Premier!
A koldusdiák. Világsiker aratott film-
remek. Főszereplők: Novotna Jarmila,
a berlini opera énekesnője. Műsor
előtt: Varsariu örnagy lefokozásáról
készített film. Az esti 9 órai előadáson
malacok sorsolása!

Szinkör-Mozgó műsora

Szerda 3, 5 és 7 órakor: Vadnyugati sze-
relem. Cowboy tört. 7 felv., a főszere-
pekben: Mary Brian és Richard Arlen.
Szenzációs hangos és Micky Maus bur-
leszk. Helyárak 3 órakor minden hely
10 lej, 5 és 7 órakor 10, 15 és 20 lej.

Csütörtök 3 fél 5 és negyed 7 órakor: A
császár szerelme, nagy hangos attrak-

ció, a főszerepekben: Liane Haid és
Walter Janssen, a Zwei Herzen in 1/
takt főszereplői, hangos kísérő műsor.
Helyárak: 3 órakor minden hely 10
lej, fél 5 és negyed 7 órakor 10, 15 és
20 lej.

Péntek d. e. 11 órakor matiné: A császár
szerelme.

Péntek d. u. csak egy előadás 3 órakor:
A császár szerelme.

Szombat d. u. 3, 5 és 7 órakor: A riváli-
sok, nagy hangos filmregény 9 felva-
násban és hangos kísérő műsor. Hely-
árak 3 órakor minden hely 10 lej, 5 és
7 órakor 10, 15 és 20 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor matiné: A ri-
válisok.

Vasárnap d. u. csak egy előadás 3 óra-
kor: A riválisok.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, dec 30.

Bukarest. 19.40: Dalest. 20.45: Zongora
hangverseny.

Budapest. 9.15: Grammfónhangv. 9.30:
Hírek. 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. —
5: Cigányzene. 6: Olasz nyelvoktatás. —
6.30: Litván zene. 7.30: Közv. az Opera-
házból. A Magyar Karácsony c. daljáték
és Leoncavallo: Bajazzók c. operája.

Bécs. 22: Zenekari hangv.

Berlin. 17.40: Népszerű zene.

Frankfurt. 19.45: Szórakoztató zene.

Langenberg. 20: Haydn szimf.

Varsó. 19.30: Grammfón. 20.15: Nép-
szerű zene.

Milánó. 19.10: Grammfón.

Róma. 20.30: Grammfón. 21: Opera.

APRÓ HIRDETÉSEK

Dióbel

ajánlok jóminőségű, frissen készített dió-
belet. Kilogramja 32 lej. GUTTMANN
SAMUEL Oradea, Str. Astra 2. Nagyobb
vételnél árengedmény

Intelligens leány, ki a háztartás mi-
den ágában jártas, elmenne jobb izr. csalá-
dához háztartónőnek vagy gyermek
mellé. Vidékre is. Cim: „Mégbizható” jelt-
igére.

Eladó egy ötlámpás Neutrodin-rádió
anódptólóval és akkumulátorral.

Zongoratanitónő házhoz menne olcsó
áron tanítani és német társalgási órát
is adna. Elena Cagan, Regele Ferdinand
4 I. em. 16.

Keresek két fiam mellé falura egy oly
fiatal embert, ki perfekt német, francia,
román és egyben a nagyobbik fiamat
érettségire előkészítené. Ajánlatokat ké-
rek fizetési igények megjelölésével D.
Weisz könyvkereskedésben Déva, továb-
bitás céljából leadni.

Eladó cukorkaformák, kávépörkölőgép,
pezsgeőbor készítő gép, laskavágó gép,
kekszgyártó gép, Opalógráf sokszorosító
gép. Beck Adolf Valea lui Mihai.

Jól bevezetett rádió, villamossági stb.
üzlet eladó vagy társ 500.000 lej tőkével
kerestetik. Leveleket „Rádió jeligére” a
kiadóba.

Intelligentes Kinderfraulein, Jüdin
sucht für sofort Stellung, geht auch aufs
Laud. Adresse: Schlesinger Saturnare
Str. Cuza Voda 24.

Rendkívüli idők!!

Rendkívüli árak!!

Gyapjuszövetek már 120 leitől

nézze meg a Szász Ödön cég Cluj, Str. Universităţii 3. Telefon 778.

Karácsonyi és ujévi maradék vásárát

HIR

Bucusu a ké

Kedves,
egy vallomással ta-
Tartozom és fizetek
pénzügyminiszternek
ségi rohamában eszé-
adósságot is kötelező
En nem írok Magy-
lapot.

Es itt el kell még
mit, még akkor is, ha
gényebbek leszünk e-
peslapot — vagy aho-
ta a falu jassnyelvi
tervlapot — eredetileg
kezesből írtak az embe-
mas és fanyar kötele-
sítettek. A kedves
ontani kezdte magab-
helyst kitette lábát
ról.

En egészen más
fenn a képeslappal.
irigységessel néztem
nagyágokra: a nagy
kiváló íróra, a zseni-
akiknek ugyszólván
kiven beszámolnak n-
pok. Bizonyára olvas-
kireket: X. Y. St. Mo-
rácsonyi szünet. N.
ban megbetegedett.
okot aggodalomra.
kor az én és a hozzá-
lenek hiába mászák
rest, hiába szenved-
torokgyulladásban, a
róla tudomást.

Ezt az igazságtala-
ke nálam a képeslap.
lahova, a legesodásat
tem el Magának, cs-
hátlapon saját aláír-
kessen. Valahogy bi-
magamról, hadd tudja
kor és ekkor itt és itt
zelen.

Sajnos, kénytelen
az illúziótól. Magát p-
peslapoktól megfoszt-
tovább. Beittott a m-
nevű szörny kinyújtó
megfosztott ettől az
től is.

Hiába, Magának
hogy ebben a válság-
séges világban le kel-
nyekből. Már pedig,
akar keresni egy kép-
burus. Gondolja csak
ára bélyegestül-mind-

15 lej! Hatalmas
napig el lehet élni be-
nem telik többre. És
ma cserebe 15 lejér-
meg: 5 és fél kő l-
tengerit, vagy két és
vagy 7 és fél zsemle-
ezért a pénzért egy-
el lehet külden. I-
mondhatok én el M-
bott levélben. . .!

Nem. Csakugyan
volna ma képeslapot
kénytelen leszek a m-
nélkül megemlékezni
ban, és a levélpirás-
a hírlapírásnál.

Ez ugyan nem a
zás, de legalább néh-
Továbbra is tisztel-

— Hideg periódus
pestről jelentik: A M-
időjárásprognóza sze-
súlyedése várható le-
zásba átmenő esővel é-
kel. Később több nap-
valószínű. A hőmérsé-
délben 3 fok Celsius

— A következő évi
értékü termelést irán-
szágban. Londonból je-
ban a gazdasági terv-
millió rubel értékű t-
elő. A gépipar gyárt-
mán át fogják adni r-
mélük, hogy a mezőgaz-
fog az év végéig kol-

da Baros L. Pop (vo
Telefon: 9-77. E. 68
vonta 110, negyede
600, egészére 1290
havonta 1, negyede
egészére 10 dollár
értékű valuta. Hírd
szerlat. Az „UJ KELE
bánsági zsidóság es
Cikkeink utánnom
rás megjelölésével

UJ KELET Legújabb hírek

Amerika hajlandó elengedni a hadiadósságokat — a Kisantillák és a középamerikai gyarmatterületek átengedése fejében...

A franciák január 20-ára Lausanneba szeretnék összehívni a jóvátételi konferenciát. Laval és Macdonald előzetes eszmecseréje

Amerika nem vesz részt a jóvátételi konferencián

London, december 29. Közvetlenül a karácsonyi szünet előtt fejeződött be az a bázeli konferencia, melyet Németország jóvátételi fizetőképességének megállapítására hívtak össze. Ez a konferencia, mint azt megírtuk, azt a határozatot hozta, hogy Németország jelenlegi gazdasági helyzetében képtelen megfizetni a Youngtervben előirányzott összegeket. Ez a határozat — közvetlenül a jóvátételi konferencia összehívása előtt — kétségtelenül döntő jelentőségű s előre veti árnyékát azoknak a szempontoknak, melyek a január végén megtartandó konferencián — Franciaország kivételével — a többi hatalmak részéről minden bizonnyal érvényesülni fognak.

Miután a jóvátételi fizetések rendezése a világválság mai tragikus fázisában egyike azoknak a szükségszerűségeknek, melyektől a világ gazdasági életének további kialakulása függ s amelytől Európa, de sőt Amerika békéjének és szociális rendjének sorsa is függ: természetesen kell találnunk azt, hogy közvetlenül a karácsonyi szünet után is a jóvátételi probléma, illetőleg az összehívandó jóvátételi konferencia ügye, mely a világpolitika érdeklődésének homlokterében áll és az összes külügyi hivatalok, felelős miniszterek és a diplomáciai, valamint gazdasági szakértők teljes aktivitását veszi igénybe.

Hága vagy Lausanne?

Az is érthető, hogy a jóvátételi konferencia problémaköre az ebben a kérdésben egymással homlokegyenest felfogást valló két nagyhatalmat: Angliát és Franciaországot foglalkoztatja leginkább. Miután sorsdöntő — ugy Anglia, mint Franciaország részére sorsdöntő — kérdésekről van szó, nem kelthet feltűnést az a körülmény sem, hogy a francia nagykövet tegnap látogatást tett Londonban a Foreign Officeben és közölte, hogy kormányának az az óhaja, miszerint mielőbb jöjjön létre megegyezés a jóvátételi konferencia helye és ideje tekintetében.

Franciaország január 20-án ajánlja a konferencia dátumát és Hága helyett Lausanneba szeretné áttétni a jóvátételi konferencia székhelyét.

tekintettel a február 2-án Genfben kezdődő leszerelési világkonferenciára. Nemzetközi politikai körökben az a felfogás alakult ki, hogy ez a szempont talán mérlegelhető, sőt akceptálható is.

Magdonald és Laval előzetes eszmecseréje

A Londonban hétfőn megjelenő lapokban egyébként az a hír jelent meg, hogy Macdonald Lavalt Londonba hívta meg, hogy ott vele a jóvátételi ügyében előzetes eszmecserét folytasson. Az angol sajtónak ezt a híret a francia miniszterelnökség ma hivatalos közleményben cáfolja, leszögezve,

hogy Macdonald tizennégy nappal ezelőtt tényleg intézett levelet Lavalhhoz, mely azonban meghívást nem tartalmazott.

de utalás történt benne arra, hogy jó volna a jóvátételi kérdés megfelelő előkészítése szempontjából a közvetlen eszmecserére.

A francia cáfolattal szemben a Reuter távirati iroda viszont beavatott párizsi helyről úgy értesül, hogy a jóvátételi konferencia előtt mégis meg fog történni Macdonald és Laval eszmecseréje, amit különben Laval nyilatkozatai sem zárnak ki.

A bázeli konferencia különös amerikai visszhangja

A lázas angol-francia előkészületek mellett a mai nappal a világpolitikai érdeklődés homlokterébe az amerikai sajtónak néhány szenzációs természetű megállapítása került, a bázeli szakértő-konferencia

határozataival kapcsolatban. Az amerikai sajtó hangsúlyozza, hogy az amerikai kormány semmiféle kezdeményező lépést nem fog vállalni a hadiadósságok csökkentése, vagy további fizetési halasztás ügyében.

Az amerikai kormány nem fog részt venni a jóvátételi konferencián, sem nem terjeszt elő semmilyen javaslatot a konferenciának és nem akar feltételeket szabni.

Ha majd a hatalmak fizetési halasztást, vagy hadiadósságaiknak mérséklését fogják kívánni, ezt a jóvátételi konferencia lezárása után írásban kell közölniük az Egyesült Államok kormányával.

Ujabb jelentések azonban ezzel a rideg, elutasító állásponttal szemben arról számolnak be, hogy Amerika esetleg hajlandó lenne a jóvátételi konferencián való részvételre, ha ezen az értekezleten a világkereskedelem problémáival, a pénz és valutapolitika és a vámtarifák kérdéseivel is foglalkoznának.

Még szenzációsabb az az amerikai sajtó közlemény, mely szerint amerikai politikai körökben felmerült az az ötlet, hogy az adós-hatalmak esetleg a Caraibi tenger vidékén elterülő középamerikai gyarmatterületekkel és a Kisantillák sziget-csoportjával az Egyesült Államok részére történő átadásával fizethetnék meg hadiadósságaikat.

Az angol közgazdasági sajtó, mely ko-

molyságával mindig a legnagyobb elismerést váltotta ki gazdasági és pénzügyi körökben, a bázeli konferencia lezárása óta állandóan felszínre tartja a jóvátételi kérdést és komoly analízissel igyekszik a világban zajló eseményekből és erőviszonyokból egy komoly prognózis körvonalait megrajzolni. Ez a prognózis csaknem teljes egészében pesszimiztikus.

A Financial News szerint egy két-éves moratórium sem vetne véget a világ pénzügyi válságának.

A nagytekintélyű közgazdasági lap leszögezi, hogy angol bankkörökben meg vannak győződve arról, miszerint a jóvátételi konferencia ki nem elégítő kompromisszummal fog végződni és ennek eredményeként a jövő év folyamán meg fognak rendülni azok a bankok is, amelyek eddig állottak a pénzügyi és bizalmi válságban.

A Times hasonló pesszimizmussal nézi a pénzügyi kilátásokat s az angol fentről írott cikkében arra a katasztrófára mutat rá, mely az angol valutát abban az esetben érte volna, ha a nehezen életbe léptetett Hoover-moratórium elmaradása esetén a napokban esedékesé vált 94 millió dollárt Angliának meg kellett volna fizetnie. A lap konkluzióképpen megállapítja, hogy Anglia belátható időn belül aligha juthat jóvátételi összegekhez, ezzel szemben hadiadósságfizetési kötelezettségei változatlanul fennállanak.

Két rendőrt gázoltak halálra Bukarestben a vadul száguldó autók

Egy tizenhét és egy hat éves gyerek is halálukat lelték az autókerekék alatt

Bucuresti-Bukarest, december 29. Keddre virradó éjszaka és keddelőtt összesen négy halálos autógázolás volt Bukarestben. A 615-ös taxi Serban Marin közrendőrt, a 12-es autóbusz Gligore Mteza közrendőrt gázolta halálra, míg Elena Dragomir egy 17 éves leány és Anghel Nicolae hat éves gyermek két magánautónak estek áldozatul.

Külföldre ágaznak el a bukaresti utlevélpanama szájai

A szovjetkurírok is a bukaresti társaság által szállított hamis utlevelekkel utaztak

Bucuresti-Bukarest, december 29. Megírtuk, hogy a fővárosi sziguranának hosszú és fáradságos nyomozás után sikerült lelepleznie egy utlevélhamisító ügynökséget, amely már évek óta teljesen zavartalanul üzi a hamis utlevelek kiállításának igen jól jövedelmező mesterségét. A házkutatások alkalmával elkobzott utlevelek színe valamivel világosabb, mint a szabályos utleveleké, a királyi korona pedig kisebb. Csak gondos vizsgálat után állapítható meg hamis voltak és így tulajdonosaiknak igen könnyű dolguk volt. A banda tagjai lefényképezték a bukaresti rendőrség és fősziguranca azon tisztviselőinek aláírását, akik utlevelek kiállítására jogosítva voltak. Hasonlóképpen lefényképezték a román határállomások hatóságainak láttamozási pecsétjét, valamint a bukaresti és vidéki külföldi konzulátusok pecsétjeit. A fényképek alapján kliséket készítettek és szükség szerint alkalmazták a hamis utleveleken. Az eképpen elkészített utlevélvalóságához csak nagyon gondos vizsgálat után fér-

hetett volna kétség.

A sziguranca nyomozásának egyik igen érdekes eredmények az a megállapítás, hogy a banda igen kiterjedt külföldi összeköttetésekkel rendelkezett. Minden kétségen felül megállapítást nyert például az is, hogy a Romániában szolgálatot teljesítő összes szovjetkurírok a letartóztatott banda révén jutottak utlevélhez. A szovjetfutárok több hamis utlevél is beszerettek és felváltva használták azokat, szükség szerint. Eppen ezért a bukaresti sziguranca kiterjesztette a nyomozást a külföldre is, mert azt hiszik, hogy az utlevélhamisítók központja nem Bukarestben, hanem egy olyan közép-európai városban székelt, ahol szovjetkémügynökség működik.

**Ügyvédi határ-
időnapló 1932** 480
Lepage-nál Vidékre után-
Cluj vétel.

Az állam megvásárolta a Nagyikinda-aradi és a Gyulavidéki magánvasutakat

Bucuresti-Bukarest, december 29. A hivatalos lap hétfői száma közli a kormány és a nagyikinda-aradi, továbbá a gyulavidéki magánvasutár. közt létrejött megállapodásokat, amelyek szerint a román kormány megvásárolja a két magánvasut Románia területén levő vonalait. A nagyikinda-aradi vonal vétel ára 1 millió 650 ezer svájci frank, amely összeg egyharmad része készpénzben, a többi fél éves részletekben tizenhat félv év alatt 1939 január 1-ig törlesztendő 3 százalékos kamattal. A gyulavidéki vonal vételára 300 ezer svájci frank és fizetési feltételek az előzővel azonosak. A társaságok a szerződésben kötelezik magukat arra, hogy visszavonják a kártérítési pert, amelyet Románia ellen indítottak a vonalak szekvesztrálás miatt.

Semmitőszék elé kerül Manoilescu menesztésének ügye

Bucuresti-Bukarest, december 29. Manoilescu a Nemzeti Bank volt kormányzójának ügyvédje Leatris, a bukaresti ügyvédi kar egyik legkiválóbb tagja, hétfőn adta be Manoilescu fellebbezését a bankkormányzói székéből való menesztése miatt. Az ügy semmitőszéki tárgyalása elé a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek.

Pop Valér fog tárgyalni a Vatikánnal a római katolikus státus vagyosnáról

Bucuresti-Bukarest, december 29. A Viitorul értesítése szerint a kormány megbízta Pop Valér dr.-t, hogy január 14-én utazzék Rómába, ahol a Szent-széknél több függő ügyről, többek között a római katolikus Státus ügyéről is tárgyalásokat kell folytatnia. A tárgyalások január 15. és 25. között lesznek. Pop Valér C. Savu minisztériumi igazgató kíséri el.

Január 2-án kezd meg működését az amortizációs pénztár

Bucuresti-Bukarest, december 29. Az amortizációs pénztár január 2-án kezd meg működését. Amint ismeretes, ez a pénztár fogja kezelni a rendkívüli költségvetésbe beiktatott tételeket, ez fogja megkötni az egyezséget az egyes szállítók-
kal. A pénztár igazgatója Jonescu, a nyugdíjpénztár volt vezérigazgatója lesz, aligazgatója Livianu, az igazgatóság elnöke pedig Andrea Corceanu, Argetoianu bizalmas embere.

Francia vámszakértő bevonásával készílik el az új román vámtörvényt

Bucuresti-Bukarest, december 29. A jelenlegi vámtörvény módosítása érdekében a pénzügyminisztérium meghívta Bukarestbe Hyion francia vámszakértőt, francia pénzügyminisztériumi vezérfelügyelőt, aki január 10-én érkezik az országba. A pénzügyminisztériumban szociális bizottság alakult, amely a napokban megkezdte az új vámtörvény előkészítését.

Jó jel ez a nagyszülés-forgás

Figyelni kell, Léleg Valami van a levegő Megnemtámadási pámania és Oroszország jönnek a hírek, ha ez Genfben végre megí hogy elrendelik az ál

Akkor nem fogják kiadások az egymás költségvetésének felét Talán a szomszédság és barátságban fognak országok.

Ghica külügyminis Moszkvába indul.

Argetoianu pénzüg Rómába és Párizsba. Mussolinivel, a pá kormányal.

Most kezd értelme és gróf Bethlen Istv közöjének.

Talán már holna nagyhatalmak a had ben is.

Jó jel ez a nagy szerelési konferencia Csak figyelni kell

Labrador elad

A nagy gazdasági Ujfundlandot is elér

Szegény Ujfundla Északamerika csucs résztül még csak ne az emberek a világ mecsarak és öblök r teket tartották el.

Özönló halászok tizez

Ugylátszik, ma r embereknek. Vagy záltak a halászatot

Tény az, hogy U fizetni.

A pénzügyminisz tanulta ki a mesters mányal, hogy nem kivetni. Nem mar

áruba bocsátani L nagy és zord-klimá

Hetekig tartó ke kormány elfogadta

Labrador eladó. kilométer, emberé mindössze 20 millió

becszi...!

Ha majd megírj történetét, jellemző jegyezni, hogy nem az állam is lero kellett valóniok mi volt nekik, hogy ju

A boldog mi Iorga miniszterel dog ember...

Hiszen olyan ke meg, hogy a mai s taklizmáktól sujtot mélyen elrejtett megközelítés. Magá getalását a felelős közöjlete egzisztenc miniszterelnöke p létét akarja megne a mai viszonyok k futkosni, kinek ada tulian boldog örö